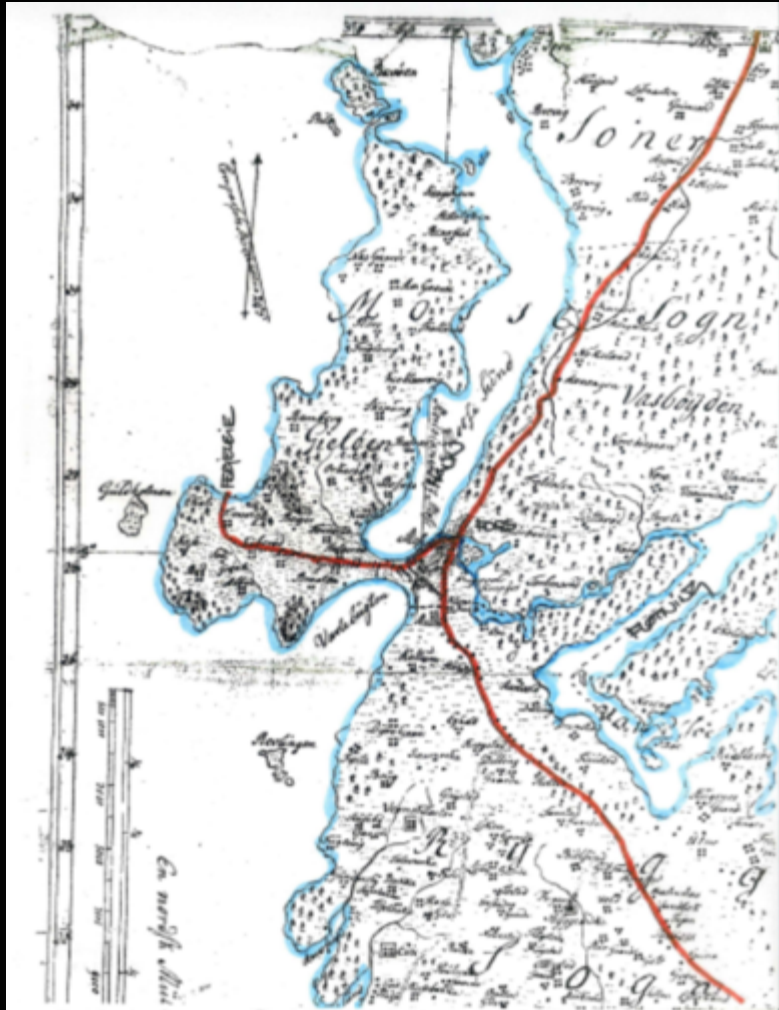

Moss i fortid, nåtid og framtid

Innlegg på NLA's fagdag 31. mars 2017

Terje Pettersen
Kommuneplanlegger
Moss kommune

Grunnlaget for byen

- Fossen
 - Kverndrift alt fra middelalder
 - Vannsagene fra 1500-tallet
- Beskyttet havn
 - I Mossesundet
- Kommunikasjonsknutepunkt
 - Kongeveien til København
 - Fergeleie ved Tronvik
- Ladested fra 1500-tallet
 - Trelasthandel
 - Skipsbygging m.m.

(Moss – av Morsa = Mosseelva / Hobøelva)

Bystatus i 1720

Industriepoken på 1700- og 1800-tallet

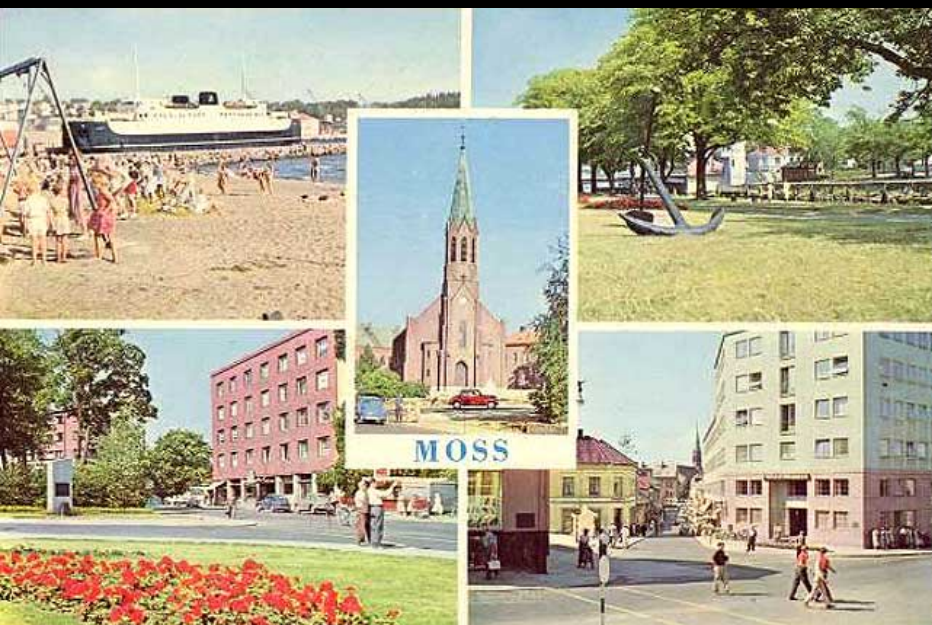
- Moss jernverk fra 1704
- Håndverk og handel
- Mossekonventionen 14.08.1814
- Brennevinsindustrien 1826-1856
 - 1/3 av spritproduksjonen i Norge
 - 14 brennerier i 1830-åra
- Kanalen i 1855
- Bybrannen i 1858
- Smaalensbanen i 1878
- Industrialiseringen på siste halvdel av 1800-tallet
 - Mølleindustrien
 - Skipsbygging
 - Fra jernverk til papirindustri.

Funkisperioden

Moss 1960-tallet

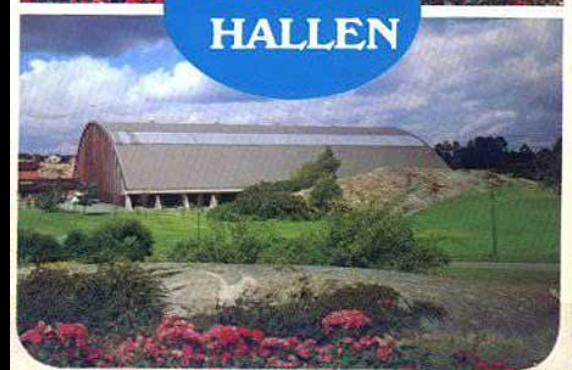
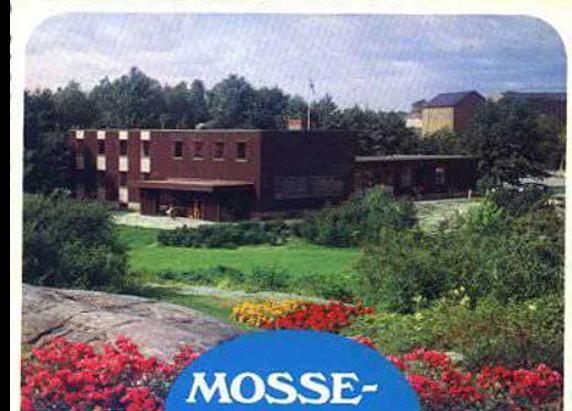

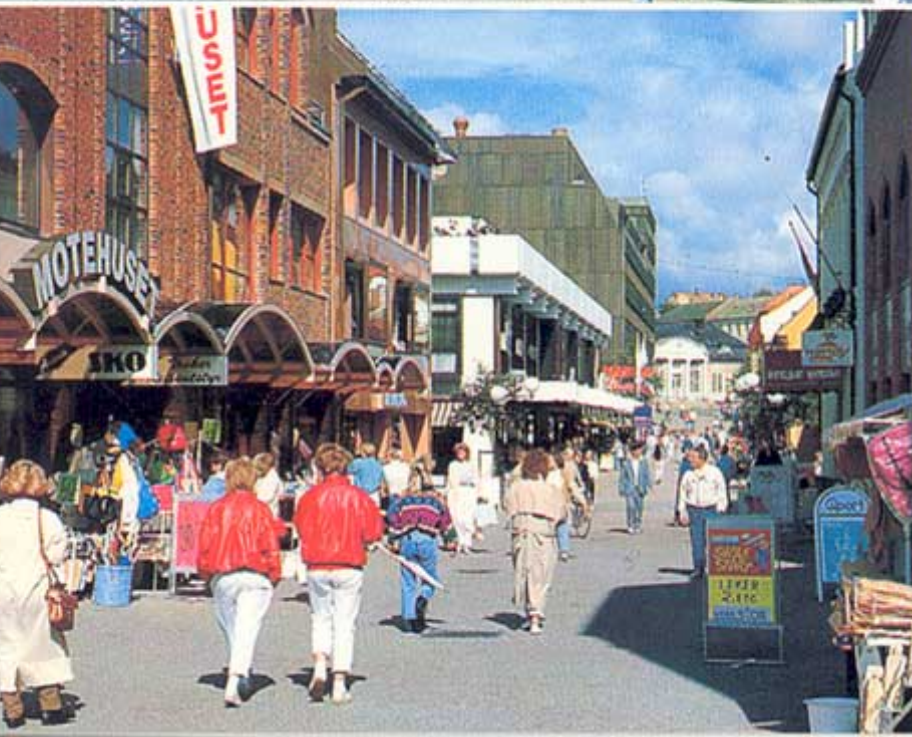
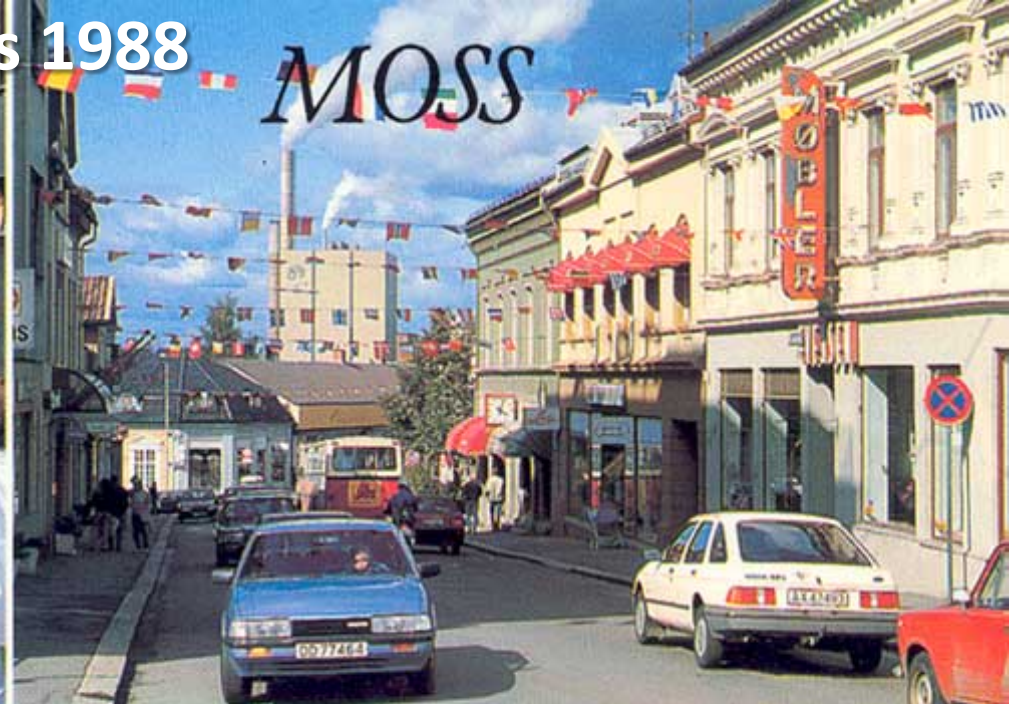
HILSEN
FRA

Moss
1970-tallet

Moss 1988

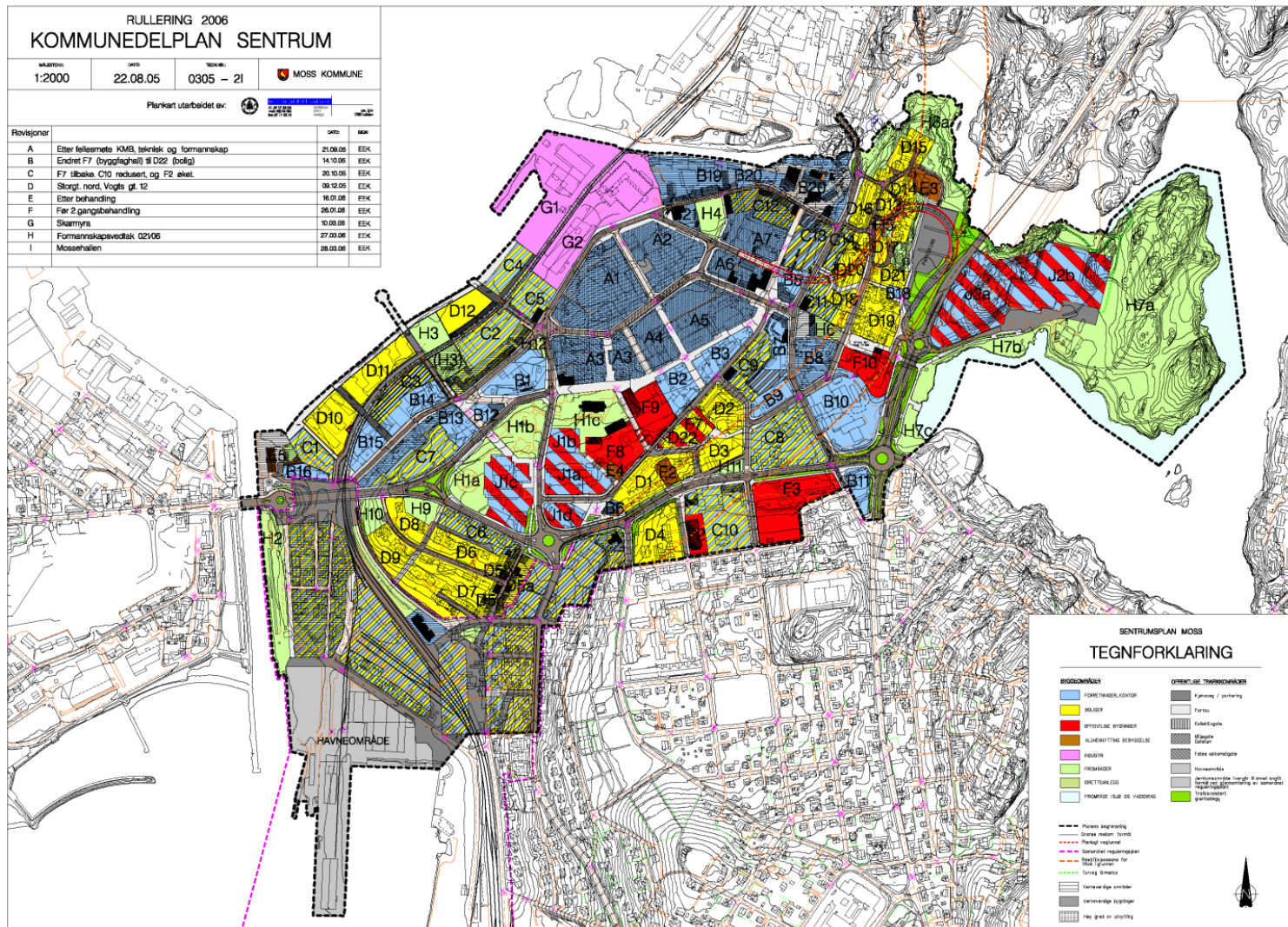

RULLERING 2006
KOMMUNEDELPLAN SENTRUM

MAßSTAB:	DATE:	ZEICHNUNG:	 MOSS KOMMUNE
1:2000	22.08.05	0305 - 2I	

Plankart utarbeidet av:

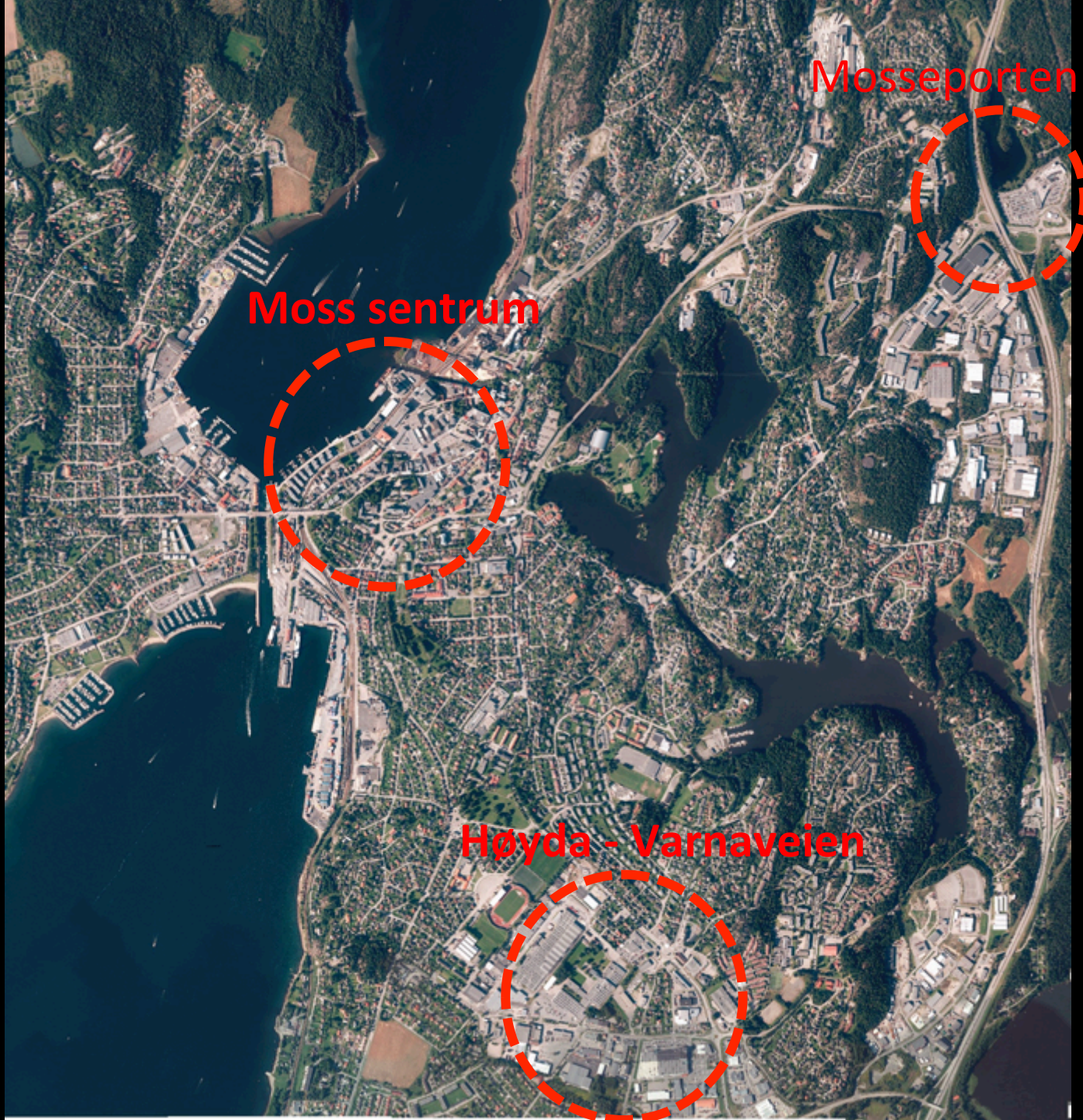
Revisjoner		Dato	EEK
A	Etter fellesmøte KMS, teirlok, og formannskap	21.09.08	EEK
B	Endret F7 (byggfagsh) S D22 bolloj	14.10.08	EEK
C	F7 tilkøst C10 reduseret, og F2 øket.	30.10.08	EEK
D	Storj, Nord, Vogts gt. 12	08.12.08	EEK
E	Etter behandling	16.01.08	EEK
F	Før 2 gangsbehandling	26.01.08	EEK
G	Skarmyra	10.03.08	EEK
H	Formannskapsvedtak 25/06	27.06.08	EEK
I	Mosestasjonen	28.03.08	EEK

2000-tallet

Mosseporten

Moss sentrum

Høyda - Varnaveien

Moss

Rygge

12

Moss Avis

Røyken er blitt historie

Forvellingstid av røykeskade er over etter at røyken fra Petersons og de andre i går. Røyken og menneskene har vært en del av Moss i mange år, og nå er historien om røyken og menneskene over.

Storm
VVS AS
Hver dag er et eventyr
89 21 00 20

Ikke bare raske
Vier også ber

12

ØKONOMI

fredag 11. mai 2017 Moss Avis

Besliller 80 Airbus A-350

Handels Moss Air har bestilt 80 Airbus A-350 for å erstatte de gamle A-330. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Arbeid er på gang for den kommende bestillingen av 80 Airbus A-350. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Måtte gi tapt for

Tirsdag ble det åpent konkurranse i den ukas største bedriften i Moss på Vævers i Moss. 10 menn var på plass for å se arbeidet.

Arbeidet er på gang for den kommende bestillingen av 80 Airbus A-350. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Arbeidet er på gang for den kommende bestillingen av 80 Airbus A-350.

ØKONOMI og næringsliv

- Dette er en trist dag

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den siste pannen

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Arbeidet er på gang for den kommende bestillingen av 80 Airbus A-350.

TAKK for alle munner du mett

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Økonomi

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Flytter bort fra Moss: uansett

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Arbeidet er på gang for den kommende bestillingen av 80 Airbus A-350.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

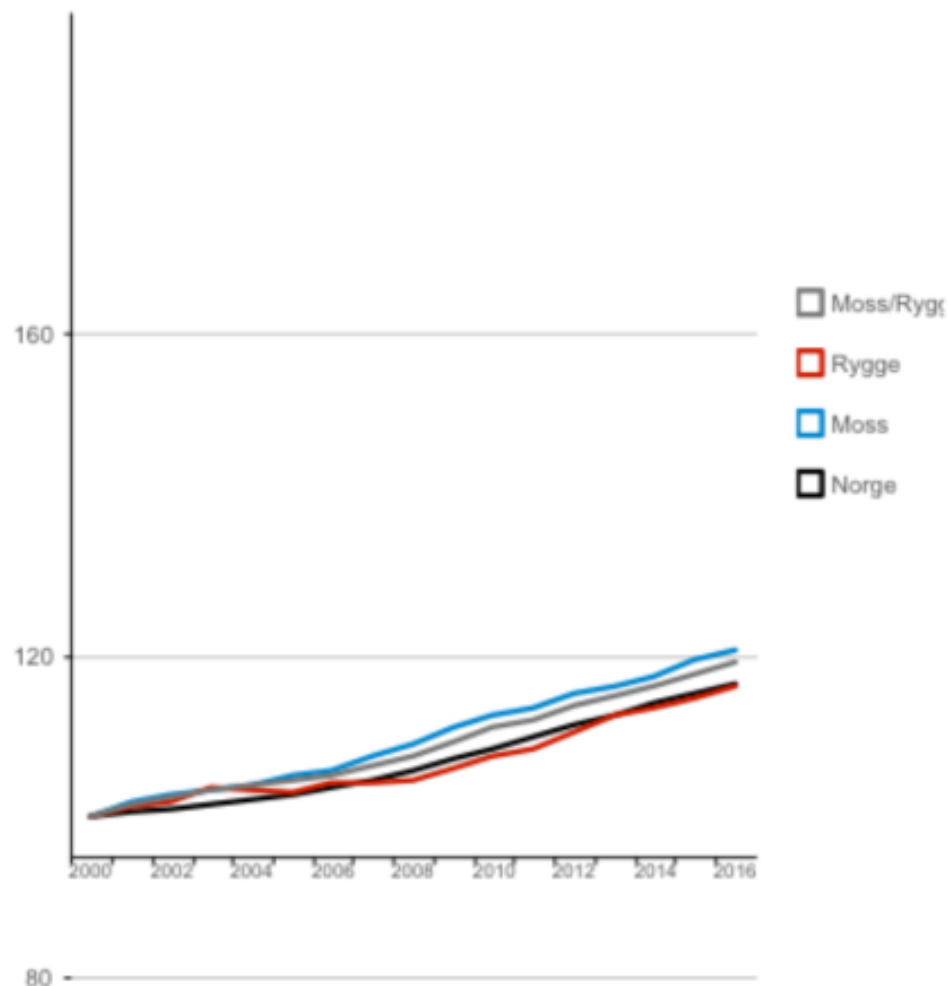
Den nye bestillingen av 80 Airbus A-350 er den største for et selskap i Norge. Bestillingen er den største for et selskap i Norge.

Moss i dag

Høy befolkningsvekst i Moss/Rygge

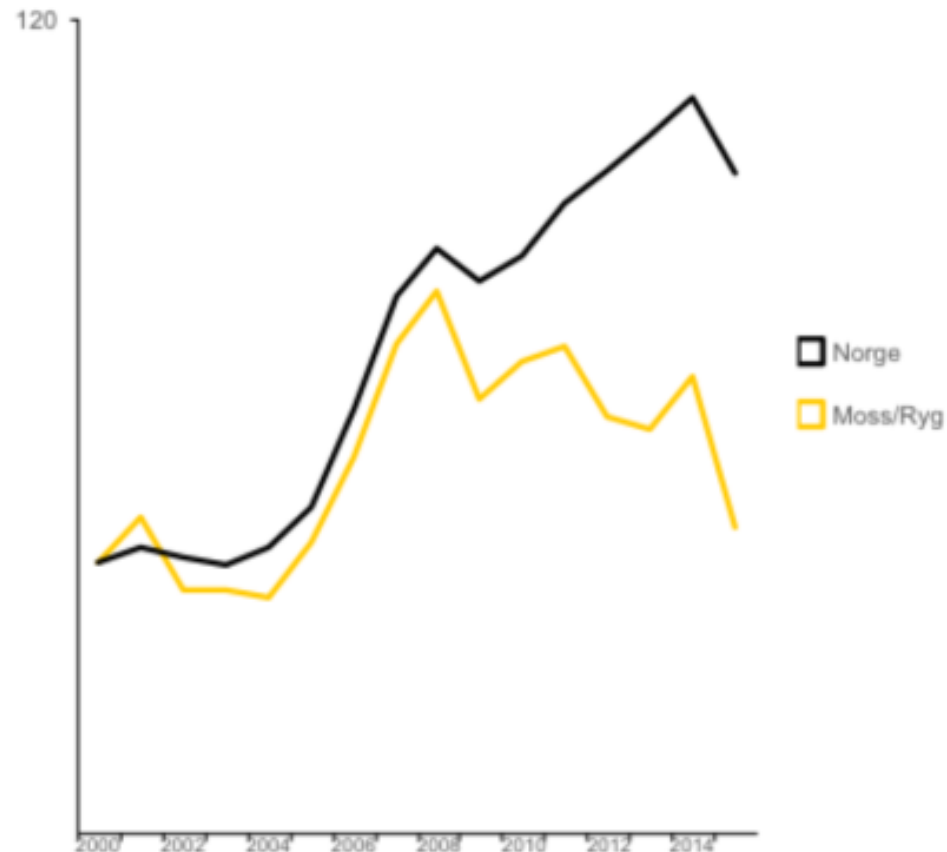
Telemarksforskning

Moss/Rygge
Utvikling, attraktivitet og scenarier
Knut Varside på Høydakonferansen 1. September 2016

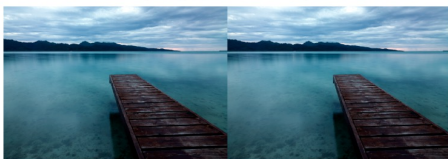

Folketall, indeksert slik at 2000=100

Lav arbeidsplassvekst i Moss/Rygge

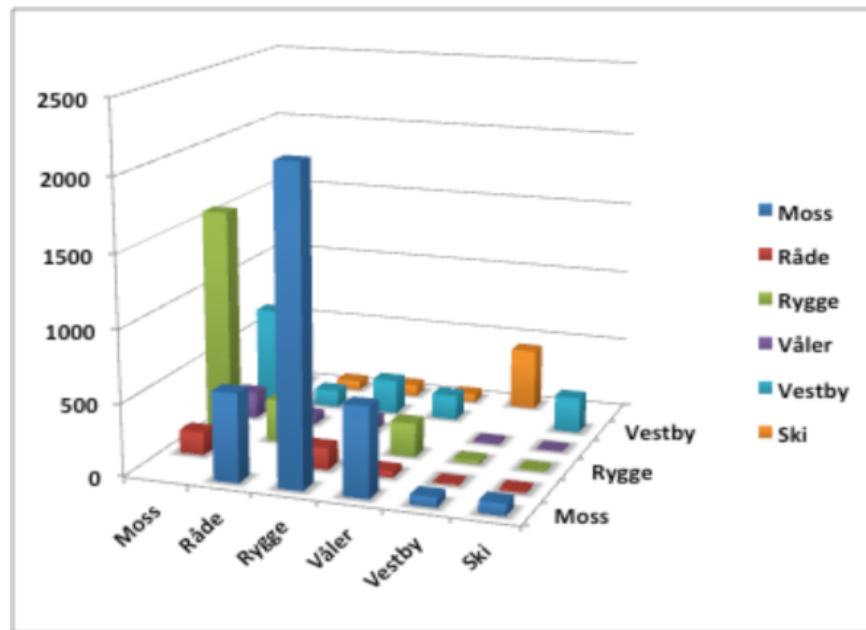
Antall arbeidsplasser, indeksert slik at 2000=100

Høy utpendling

Bor i:	Arbeider i Oslo	Bor og arbeider i kommunen	
Moss	2219	Moss	7109
Råde	316	Råde	356
Rygge	764	Rygge	2606
Våler	236	Våler	718
Vestby	2190	Vestby	3013
Fredrikstad	2337	Ski	5354
Sarpsborg	1288		

Kilde: SSB

MOSS SEILER OPP

som et av de
utviklings- og
områdene i Østlandet

KVU for kryssing av Oslofjorden

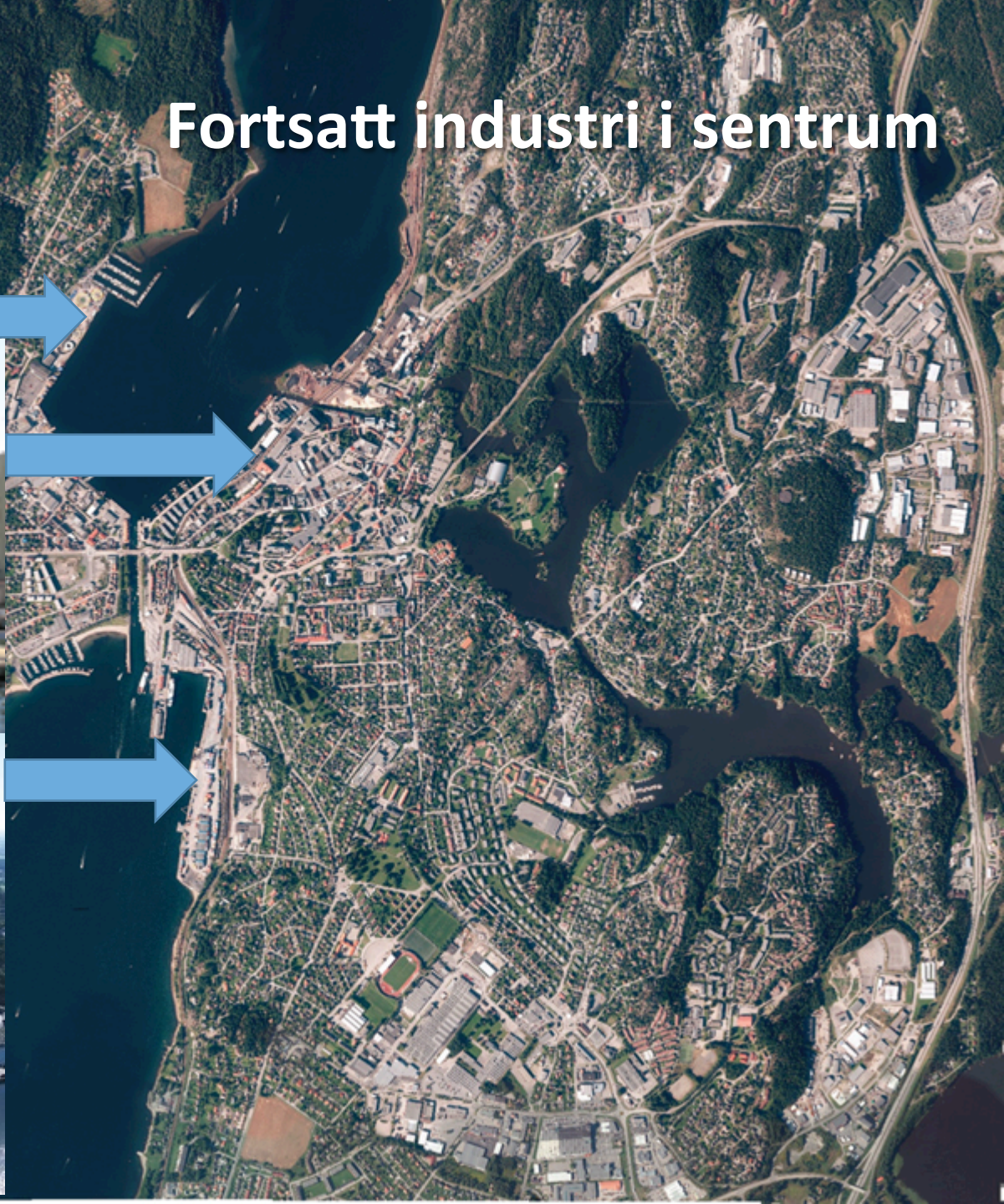
Nye Hoppern ungdomsskole

ET STRAND-PARADIS

Valgte Moss takket være havna

- Mange vil kjøpe bolig i Moss

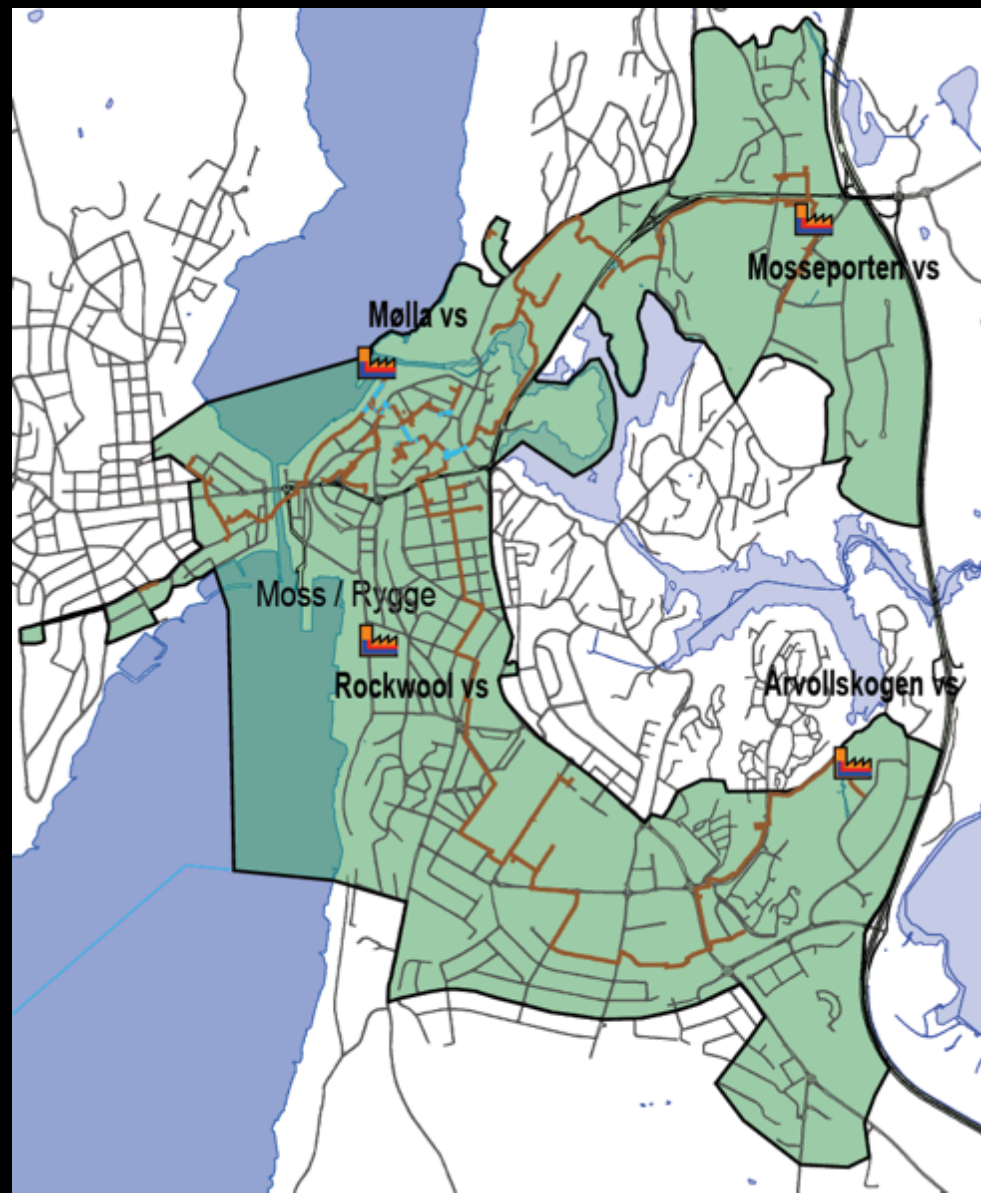
MOSS I SENTRUM

Fortsatt industri i sentrum

Fjernvarme

Havreskall fra Lantmännen, varme fra Rockwool og gass fra Solgård avfallsplass

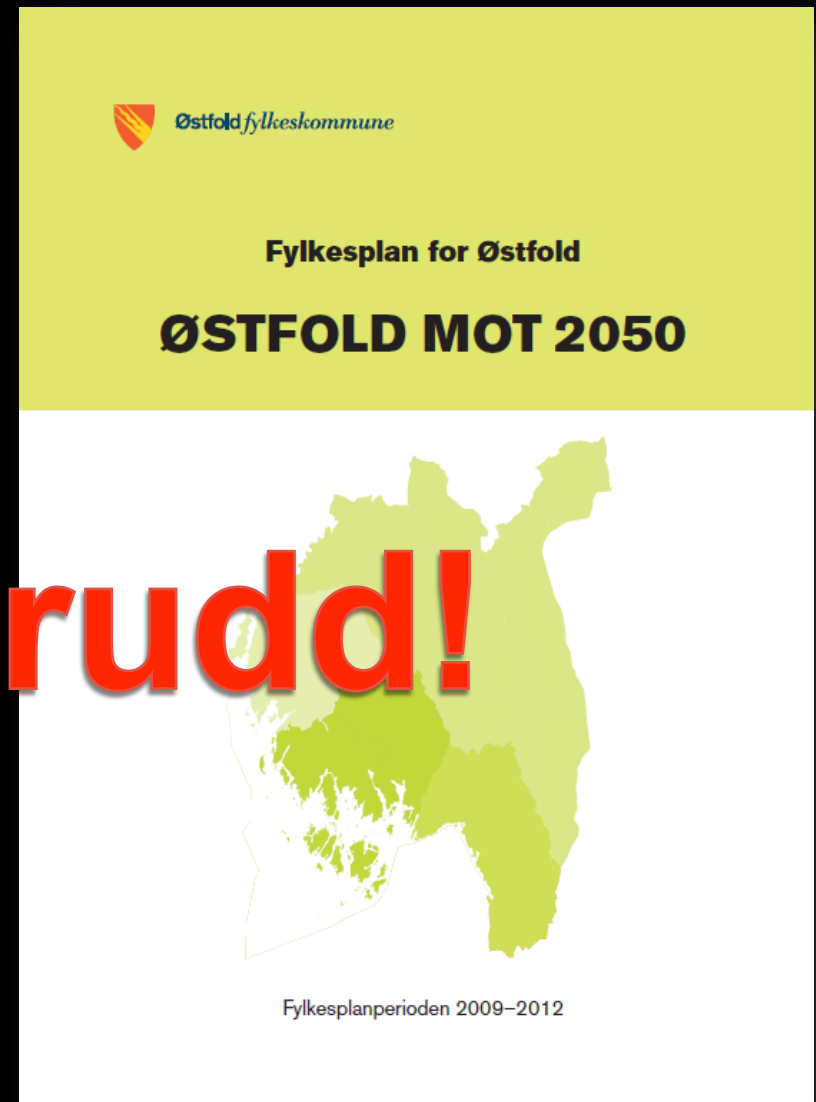

NYE MOSS KOMMUNE

Moss i framtida

Areal- og transportpolitikken

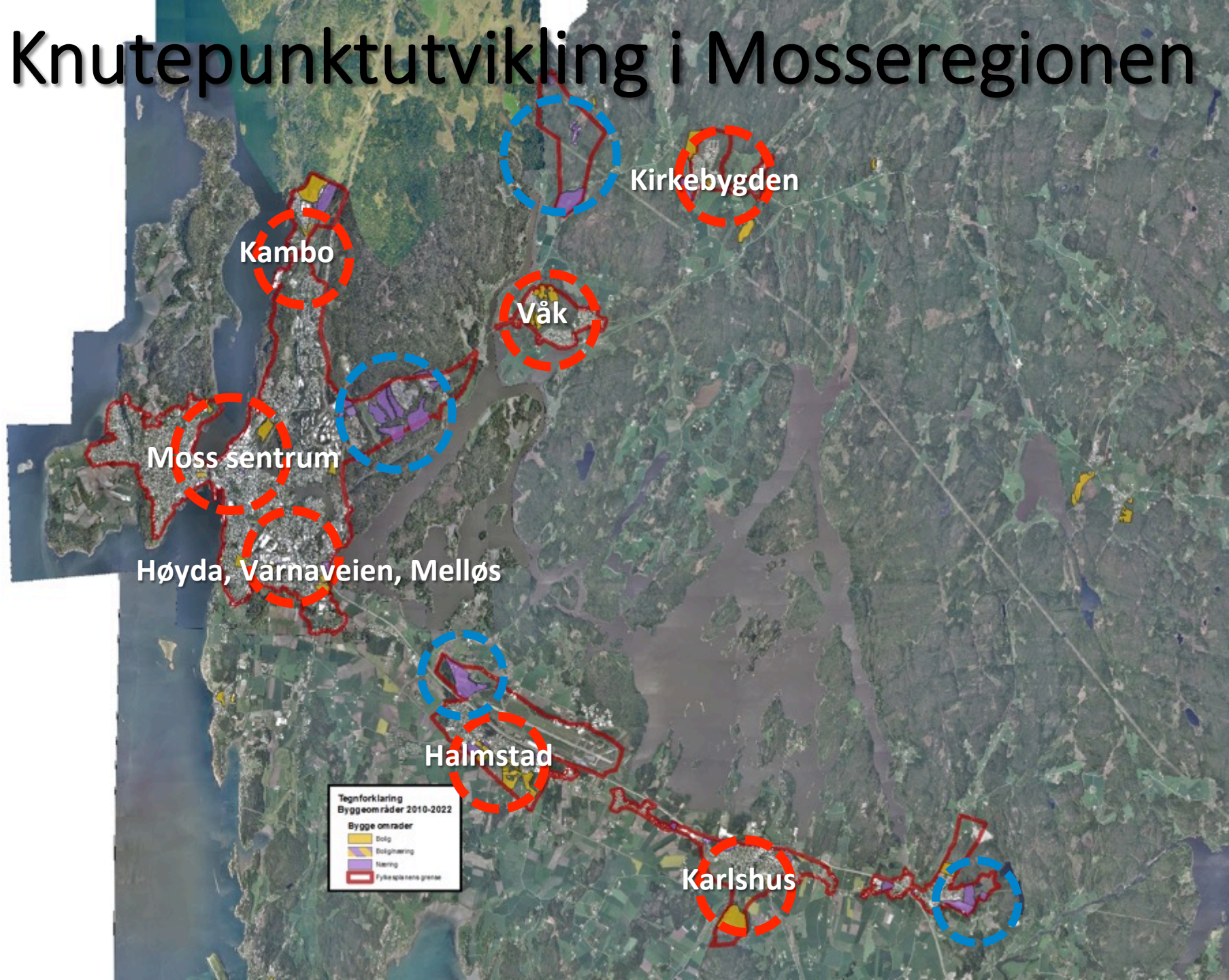

Trendbrudd!

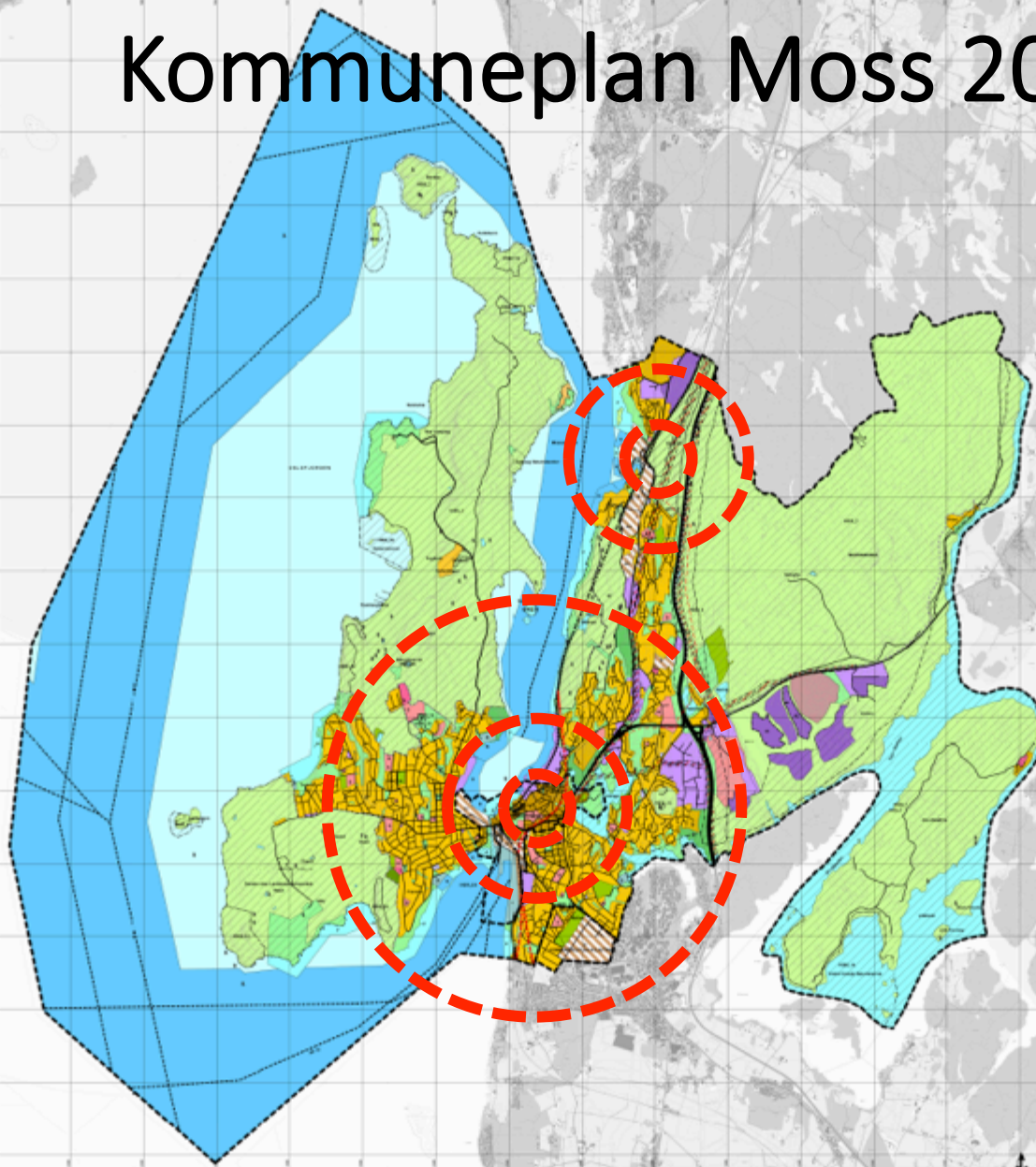
FELLES KOMMUNEPLANER I MOSSEREGIONEN

Knutepunktutvikling i Mosseregionen

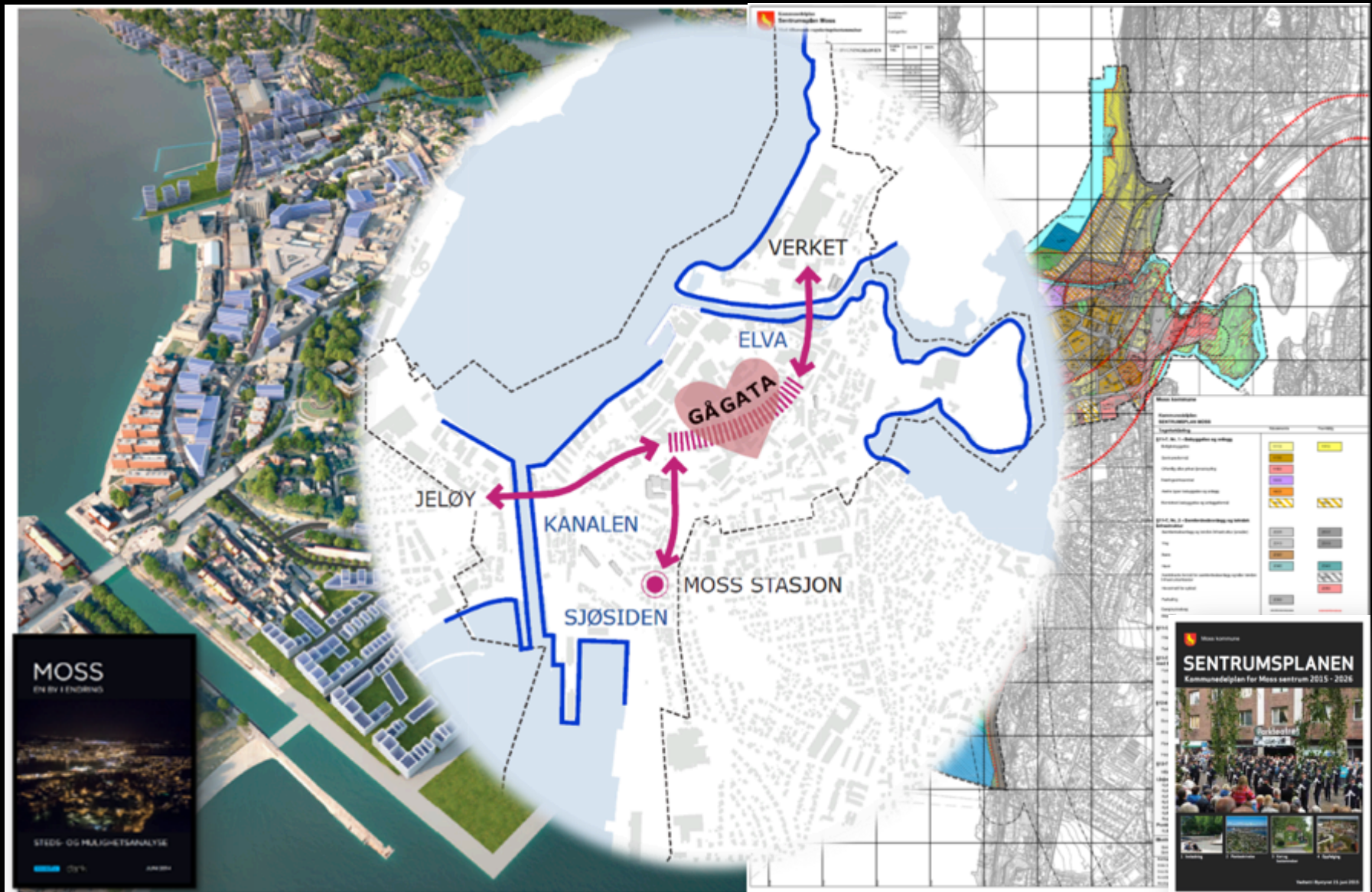
Kommuneplan Moss 2011

[illegible]

 Hæring og offentlig virksomhet
 Kommuneplanens arealdel
 Moss kommune
 2011 – 2022

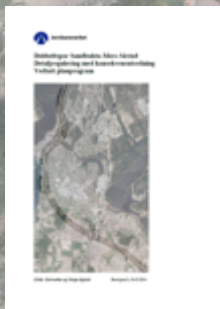
Week/Module/Topic/Session/Date	Date	Session
1. Introduction to the course		
2. The history of the course		
3. The structure of the course		
4. The objectives of the course		
5. The syllabus of the course		
6. The assessment of the course		
7. The contact details of the course		
8. The feedback of the course		
9. The conclusion of the course		
10. The end of the course		

Sentrumsplan for Moss 2015

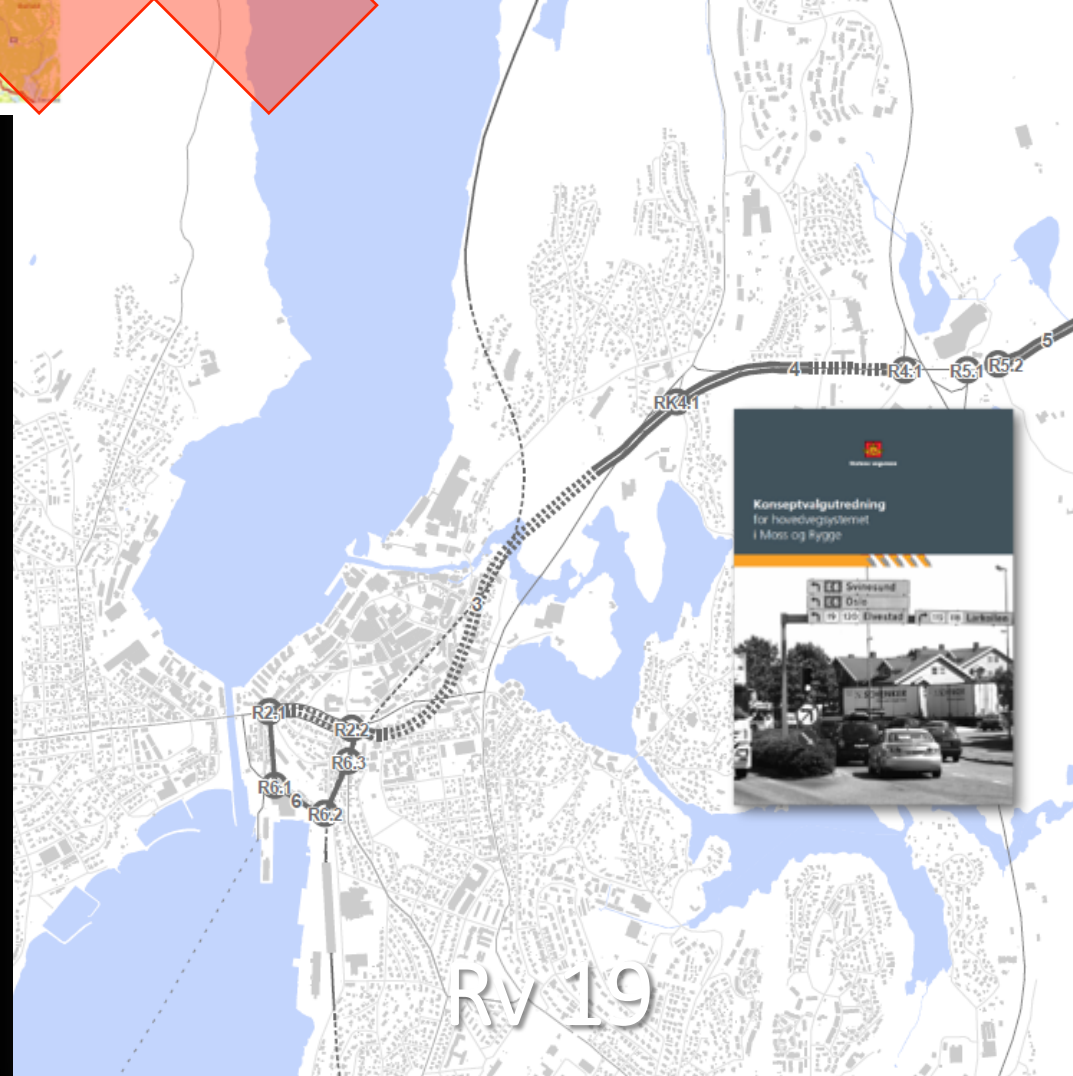
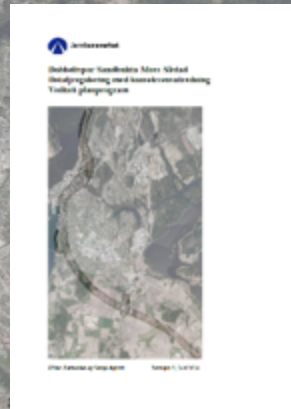
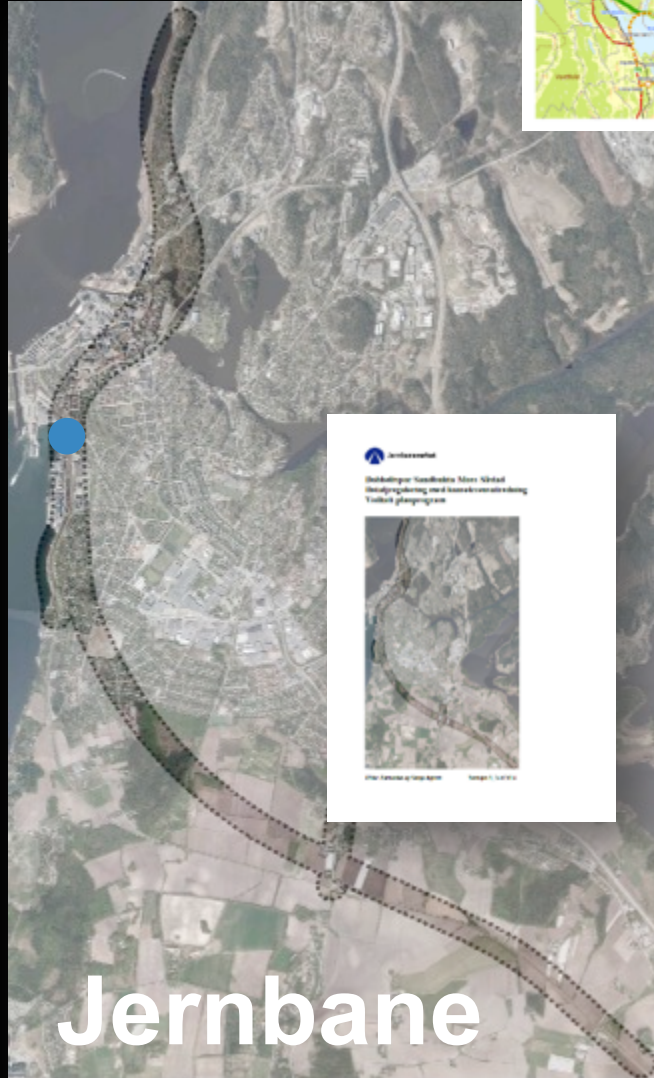
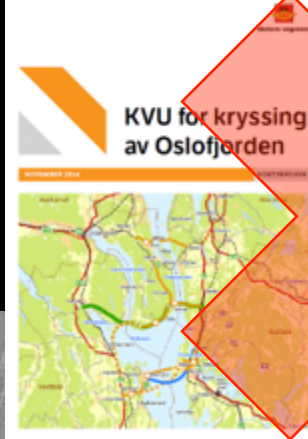
«Bunnsviller» i byutviklingen

Jernbanen i tunnel

Rv 19 i tunnel

DORBELTSPOR SANDBUK

Sep 43

OSTFOLDBANEN

December 2008

Dokument nr.: SJF-DD-4-00819
Projekt nr.: 760960
Sida nr.: 202502681

Dubbeltepor Sandbukta-Moss-Sjøstad
 Detaljregulering med konsekvensutredning
 Vedtatt planprogram

Elide Cartier and Roger Axtell

Experiments 1, 2, & 3

ØSTFOLDBANEN VL
SANDBUKTA – MOSS – SÅSTAD
OMRÅDEREGULERINGSPLAN

PLANBESKRIVELSE

1028	Oppfølger kommentarer fra Moss og Region kommuner	01.04.2010	ELUN	HBR	HST
1010	Oppfølger kommentarer fra JØrv og områdestyret første stykke	24.03.2010	ELUN	HBR	HST
		02.03.2010	HARV, ELUN	YLF	Østby, Østby, Østby
Tittel:		Sider	Entrepriser	Driftsbudsjett VL, SMK og kommunale planer	
BETJOLDSPLAN VL, SANDVANGEN - HØRS - SÅSTAD		130			
OMRÅDEREGULERINGSPPLAN					
		Produksjon av planer og forutsetninger	Se vedlegg 5		
Primærnr:	000102 (5553)	Driftsbudsjett		Revisjon:	
Parant:		SMS-00-A-20080		02B	
		D2B dokumentnummer		D2B rev	

St.meld. nr. 46
(1999-2000)

Nasjonal transportplan 2002-2011

St.meld. nr. 24
(2003–2004)

Nasional transportplan 2006–2015

St.meld. nr. 16

National transportplan 2010-2019

Meld. St. 26

National transportation 2014 - 2020

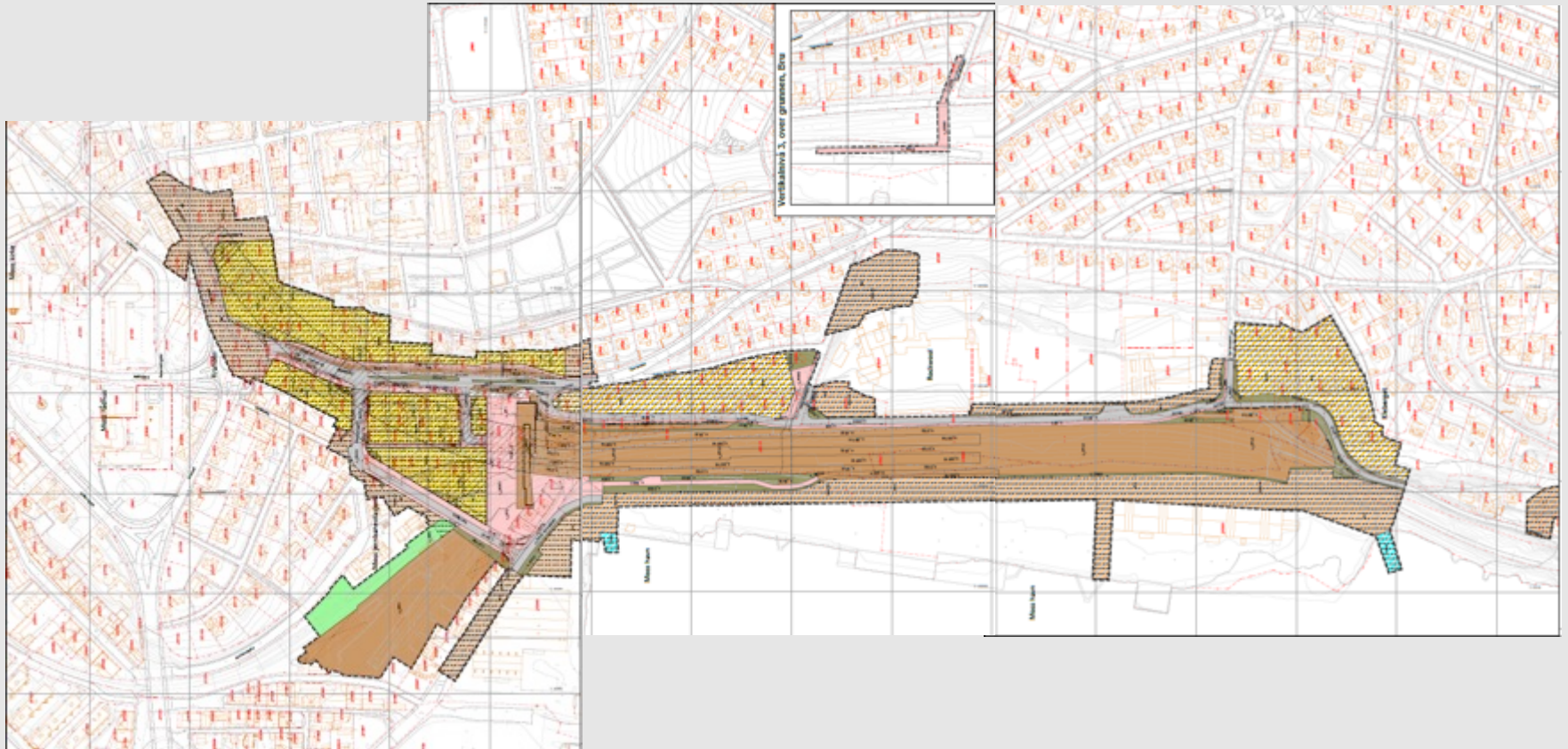
Grunnleggsdokument
Nasjonal
transportplan
2018-2029

Nytt dobbeltspor Sandbukta-Såstad

Reguleringsplan – utsnitt Moss stasjon

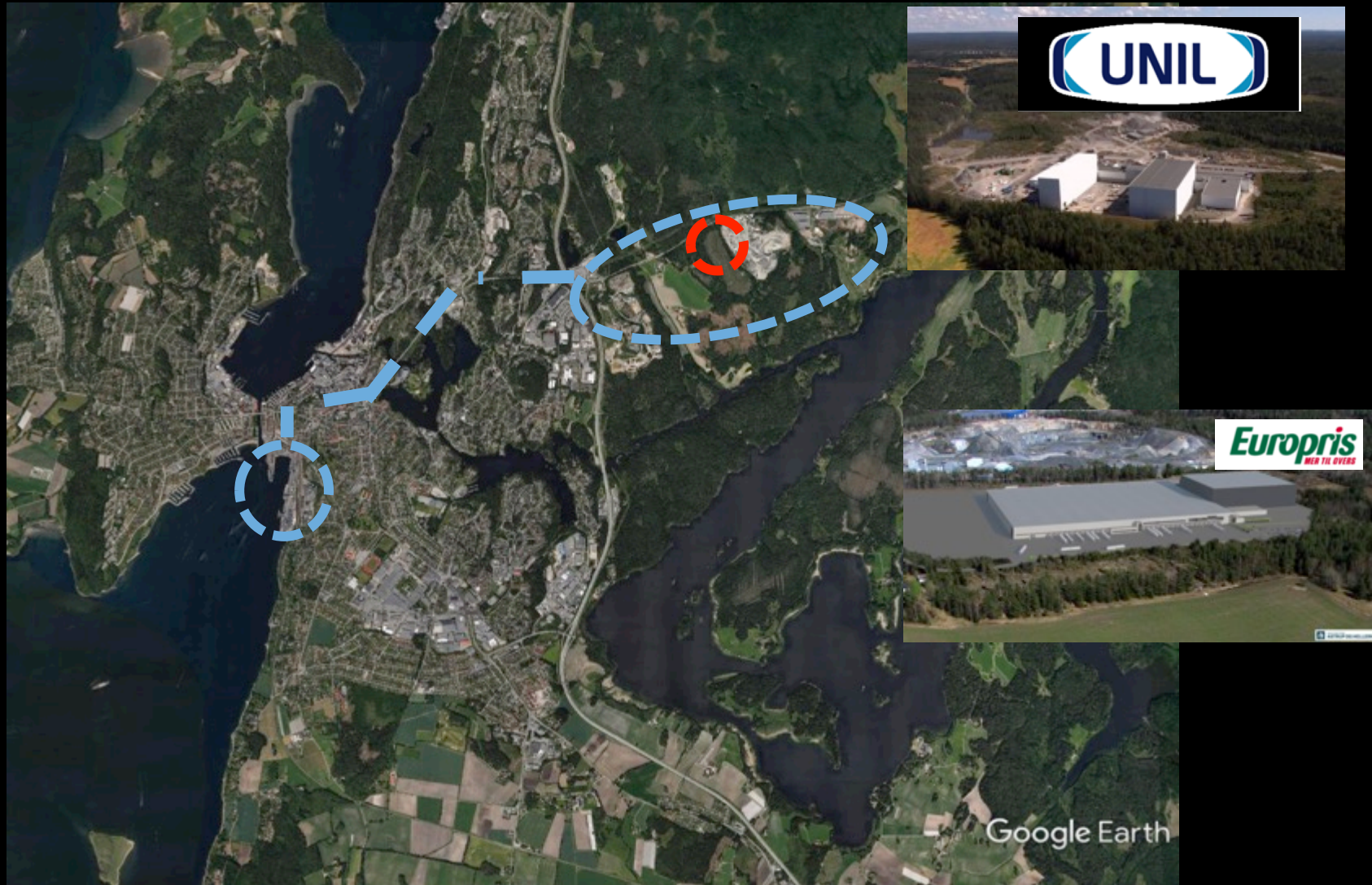

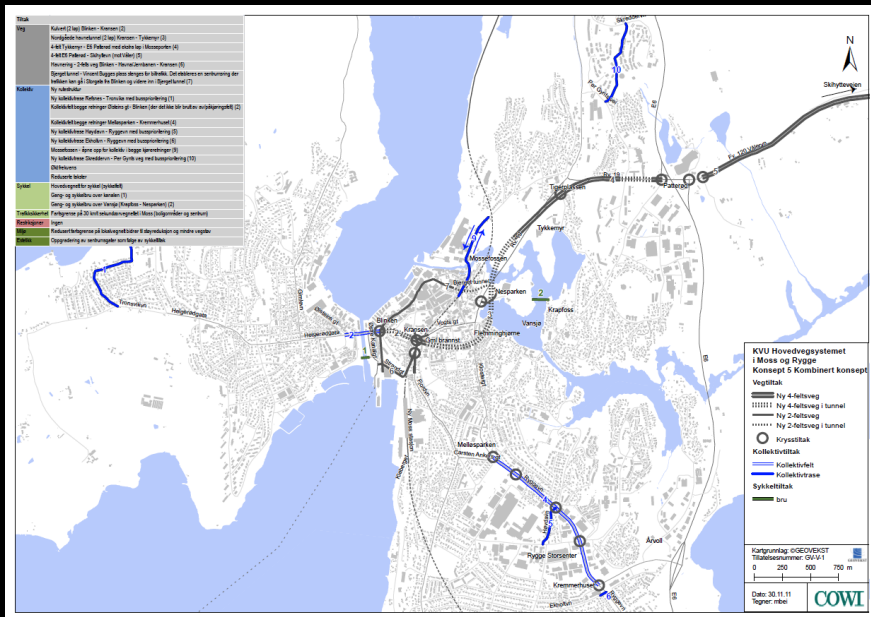
Rydde plass for knutepunktutvikling

Dryport på Vanem

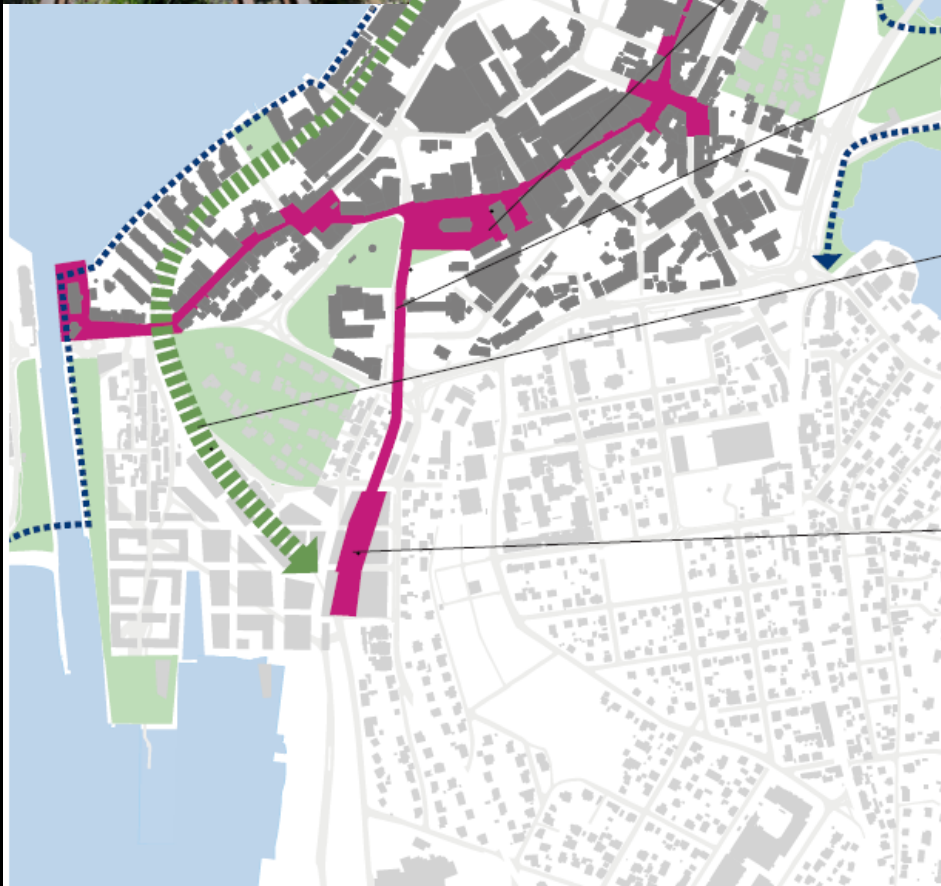
Bypakke Moss

- ✓ KVU vedtatt av Regjeringen i januar 2015
- ✓ Videre planlegging skal baseres på konsept 5
- ✓ Det er (trolig) satt av 1,1 mrd kr til rv 19 i NTP 2018-2029
- ✓ Samlet kostnad for bypakke er anslått til 3,5 – 4,0 mrd kr
- ✓ Påregnet byggestart i 2024

SENTRUMSKJERNEN

SAMMENHENGENDE BLÅGRØNNE FORBINDELSER

Samlet sett vil nye, grønne korridorene i Moss koble sjøen og Vansjø i et sammenhengende nettverk.

SENTRUMSKJERNEN - STYRKES

Sentrumskjernen styrkes gjennom fortetting, funksjonsblanding og styrking av gatenettet. Strekningen Vogts gate, Kransen og Rådhusplassen videreutvikles som en grønn bygate med trær.

SENTRUMSAKSEN - VIDEREUTVIKLES

Sentrumsaksens rolle styrkes gjennom at den kobles mot ny stasjon ved Sjø siden, Kanalen og Verket.

NEDLAGT JERNBANELINJE - NY GRØNN FORBINDELSE

Dagens jernbanelinje bør utvikles til en gjennomgående rekreativ forbindelse for gående og syklende gjennom Moss sentrum. Den bør på sikt strekke seg fra Kambo i nord og til Rygge i syd.

JERNBANEKULVERT - NYTT KOLLEKTIVTORG

Jernbanekulverten gir mulighet for trinnvis atkomst til jernbanen på samme nivå som sentrumskjernen. Samtidig kan Sjø siden betjenes på nedsiden av kulverten.

Byliv 2020

Foto: Lennart Pettersen

Landskapsarkitektenene Berg & Dyring AS

Landskapsarkitektenene Berg & Dyring AS

Gode byrom

In Situ AS

Foto: Tove Bråten

Landskapsarkitektenene Berg & Dyring AS

Sykkel i Moss

VERKET OG MØLLEBYEN

Sjøsiden

C. F. Møller, Dronninga landskap, Railers - "Fjordtorvet":
Tilnærming: Bymiljøkvaliteter i knutepunkt og den nye bydelen

SJØSIDEN MOSS

- Samarbeid mellom ROM Eiendom AS og Moss kommune
- 50/50 eierskap
- Etablert i januar 2015
- Skal drive by- og knutepunktutvikling på frigjorte jernbane- og havnearealer

bylab
MOSS

Sentrumsplanen

Med i sentrumsplanen
gjennomgår du ulike oppgaver
som er knyttet til planleggingen
av byen. Du vil lære om ulike
planer og hvordan de påvirker
byen vår. Du vil også lære om
hvordan du kan bidra til å
gjøre byen bedre.

1. Sentrumsplanen

Sentrumsplanen er en plan som
gjelder hele sentrum. Den viser
hvor det er plass til ulike typer
bygninger og aktiviteter. Den
gjelder også hvordan vi skal
gjøre plass til parker, plasser og
gater.

2. Verket

Verket er en plan som gjelder
for de ulike verkene i sentrum.
Den viser hvordan vi skal gjøre
plass til verkene og hvordan vi
skal gjøre plass til de ulike
aktivitetene som skjer der.

3. Karsten Nord / Alfabetspillet

Karsten Nord / Alfabetspillet er
en plan som gjelder for de ulike
aktivitetene som skjer i sentrum.
Den viser hvordan vi skal gjøre
plass til aktivitetene og hvordan
vi skal gjøre plass til de ulike
aktivitetene som skjer der.

4. "Sentrumsplanen"

"Sentrumsplanen" er en plan som
gjelder hele sentrum. Den viser
hvor det er plass til ulike typer
bygninger og aktiviteter. Den
gjelder også hvordan vi skal
gjøre plass til parker, plasser og
gater.

5. Mossplanen

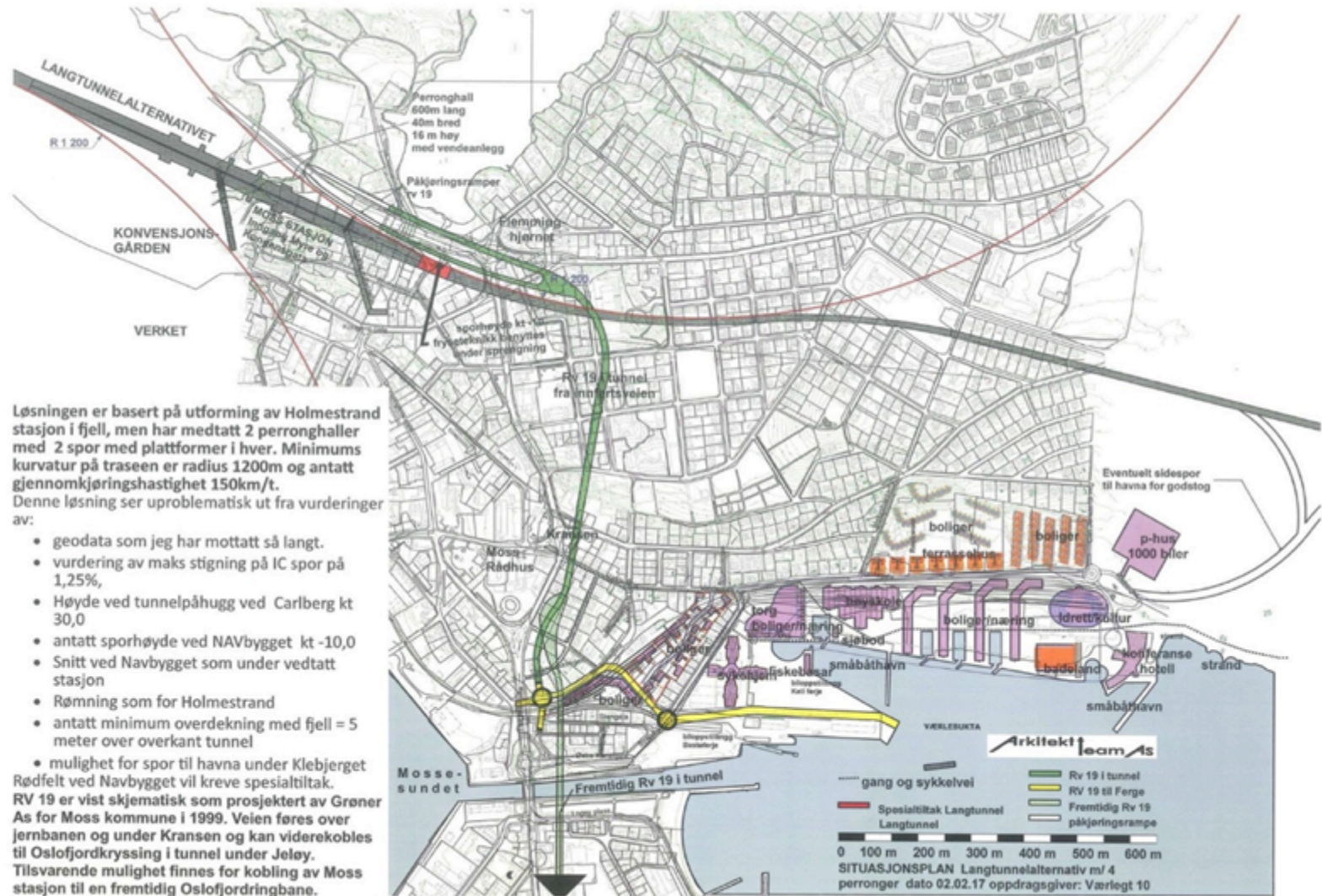
Mossplanen er en plan som
gjelder hele byen. Den viser
hvor det er plass til ulike typer
bygninger og aktiviteter. Den
gjelder også hvordan vi skal
gjøre plass til parker, plasser og
gater.

START

Nå planlegges Moss

bylab
Velkommen inn

Alternative forslag

Sluttord

- Planer må baseres på evne og vilje til gjennomføring
- Forutsigbarhet
- Åpenhet og medvirkning
- Samordning og helhet
- Planlegging – fag og politikk

*Jeg velger meg april
I den det gamle faller,
i den det ny får feste;
det volder litt rabalder,-
dog fred er ei det beste,
men at man noe vil.*

Bjørnstjerne Bjørnson

Takk for oppmerksomheten

Foto: Frank Ivar Hansen